

สภาพและปัญหาการดำเนินงานของศูนย์วิชาการ หมวดวิชาภาษาไทย
ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร

นายวรารกร ใจดี

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชามัธยมศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2539

ISBN 974-633-388-7

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

STATE AND PROBLEMS OF THE OPERATION OF RESOURCE CENTER OF THE
THAI LANGUAGE DEPARTMENT IN THE SECONDARY SCHOOLS UNDER
THE JURISDICTION OF THE DEPARTMENT OF GENERAL EDUCATION,
BANGKOK METROPOLIS

Mr. Varakorn Chaidee

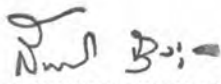

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Secondary Education
Graduate School
Chulalongkorn University
1996
ISBN 974-633-388-7

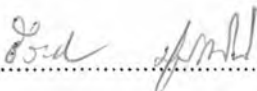

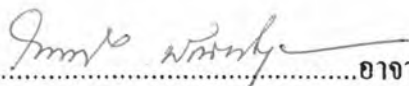
หัวข้อวิทยานิพนธ์ สภาพและปัญหาการดำเนินงานของศูนย์วิชาการ หมวดวิชาภาษาไทย
ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร
โดย นายวรากร ใจดี
ภาควิชา มัธยมศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมลพร บัณฑิตยานนท์

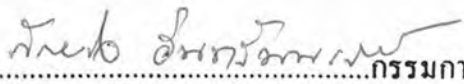
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

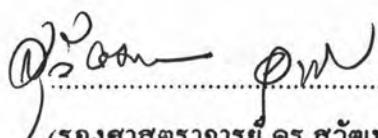

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สันติ อุดสุวรรณ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ธีระชัย ปุณณโชติ)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมลพร บัณฑิตยานนท์)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ สายใจ อินทร์ทรัพย์)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒนา อุทัยรัตน์)

พิมพ์ต้นฉบับบทความวิจัยวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

วรากร ใจดี : สภาพและปัญหาการดำเนินงานของศูนย์วิชาการ หมวควิชาภาษาไทย
ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร (STATE AND
PROBLEMS OF THE OPERATION OF RESOURCE CENTER OF THE THAI
LANGUAGE DEPARTMENT IN THE SECONDARY SCHOOLS UNDER THE
JURISDICTION OF THE DEPARTMENT OF GENERAL EDUCATION, BANGKOK
METROPOLIS) อ.ที่ปรึกษา : ผศ.ดร.กมลพร บัณฑิตยานนท์, 126 หน้า.
ISBN 974-633-388-7

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานของศูนย์วิชาการ
หมวควิชาภาษาไทย ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ในด้านการจัด
สภาพแวดล้อมทางกายภาพ การจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการ และการบริหารและการจัดการ
ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ หัวหน้าศูนย์วิชาการ หมวควิชาภาษาไทย จำนวน 57 คน
และครูผู้ร่วมดำเนินการศูนย์วิชาการ หมวควิชาภาษาไทย จำนวน 57 คน จากโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร จำนวน 57 โรงเรียน ที่ได้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือ
ที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่าร้อยละ
ค่ามัชฌิมเลขคณิต และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. หัวหน้าศูนย์วิชาการและครูผู้ร่วมดำเนินการศูนย์วิชาการ หมวควิชาภาษาไทย
มีการปฏิบัติงานในภาพรวมทั้งสามด้าน คือ ด้านการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ด้านการจัดสภาพ
แวดล้อมทางวิชาการ และด้านการบริหารและการจัดการ อยู่ในระดับปานกลาง
2. มีปัญหาในการดำเนินงานของศูนย์วิชาการ หมวควิชาภาษาไทย เกี่ยวกับ
ด้านงบประมาณ สถานที่ บุคลากร วัสดุ อุปกรณ์และเครื่องมือ และการให้บริการ

มัธยมศึกษา

ภาควิชา .....
สาขาวิชา ..... การสอนภาษาไทย .....
ปีการศึกษา ..... 2538 .....

ลายมือชื่อนิติ .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

##C641014 : MAJOR TEACHING THAI
KEY WORD: STATE AND PROBLEMS/RESOURCE CENTER OF THAI LANGUAGE
DEPARTMENT/SECONDARY SCHOOLS

VARAKORN CHAIDEE : STATE AND PROBLEMS OF THE OPERATION OF
RESOURCE CENTER OF THE THAI LANGUAGE DEPARTMENT IN THE
SECONDARY SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION OF THE DEPARTMENT
OF GENERAL EDUCATION, BANGKOK METROPOLIS. THESIS ADVISOR :
ASST. PROF. KAMONPORN BUNDITYANOND, Ph.D., 126 pp.
ISBN 974-633-388-7

The purpose of this research was to study the state and problems of the operation of resource center of Thai Language department in secondary schools under the jurisdiction of the Department of General Education, Bangkok Metropolis, in the following aspects : the physical environment, the academic environment and the administrative management. The sample of this research consisted of 57 heads and 57 co-ordinators of Resource Center of the Thai Language department from 57 secondary schools under the jurisdiction of the Department of General Education, Bangkok Metropolis by using stratified random sampling method. The instrument used for data collection was the Interview Form constructed by the researcher. The obtained data were analyzed by means of percentages, mean, and standard deviation.

The findings were as follows :

1. The heads and the co-ordinators of the Resource Center of the Thai Language department in overall have performed at a moderate level in three aspects : the physical environment, the academic environment and administrative management.

2. Problems at the high level were found in the operation of the Resource Center of the Thai Language department in regards to budget, location, personnel, materials and equipment and services.

ภาควิชา.....มัธยมศึกษา
สาขาวิชา.....การสอนภาษาไทย
ปีการศึกษา.....2538

ลายมือชื่อนิติ.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงด้วยความเมตตา และเอาใจใส่อย่างดียิ่งของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กมลพร บัณฑิตยานนท์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่กรุณาสละเวลาให้คำปรึกษา แนะนำ และแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ตลอดจนคอยดูแลและให้กำลังใจอย่างใกล้ชิด ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้ง เป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ธีระชัย ปุณณโชติ ประธานกรรมการสอบ วิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ สายใจ อินทร์มพรรษ์ และ รองศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒนา อุทัยรัตน์ ที่กรุณาให้คำแนะนำอย่างดียิ่ง อันเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ภาสกร เกิดอ่อน และผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 ท่าน ที่กรุณาให้ คำแนะนำอันมีค่าในการตรวจพิจารณาแบบสัณฐาน

ขอขอบพระคุณ ผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าศูนย์วิชาการ และ ครูผู้ร่วมดำเนินการ ศูนย์วิชาการ หมวทวิชาภาษาไทย ทุกท่าน ที่ได้ให้ความร่วมมือและอนุเคราะห์ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณ บัณฑิตวิทยาลัย ที่กรุณาให้ทุนสนับสนุนการวิจัย

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ชวลักษณ์ คงสมจิตร คณาจารย์และนักเรียนโรงเรียนสวนกุหลาบ วิทยาลัยทุกท่าน คุณนพมาศ เมืองแมน คุณสุริยะ ลิทธิชัย และ คุณวรรณพงษ์ คิริเจียรนัย ตลอดจน พี่ ๆ น้อง ๆ และเพื่อน ๆ ทุกคน ซึ่งผู้วิจัยไม่สามารถกล่าวรายนามได้หมดที่ทำให้กำลังใจ และให้ความช่วยเหลือในทุก ๆ ด้านด้วยดีตลอดมา

ท้ายนี้ผู้วิจัยขอกราบรำลึกถึงพระคุณของบิดา มารดา ผู้เป็นที่รักและเคารพยิ่งของลูกที่ กรุณาสนับสนุน ห่วงหาอาทร และให้สิ่งที่ดีแก่ลูกเสมอมา

วรากร ใจดี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ณ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
คำนิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	6
2 วรรณคดีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
ความเป็นมาของศูนย์วิชาการ หมวดวิชาภาษาไทย.....	8
แนวการดำเนินงานของศูนย์วิชาการ หมวดวิชาภาษาไทย.....	11
การจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพ.....	10
การจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการ.....	14
การบริหารและการจัดการ.....	18
บทบาทและหน้าที่ของคณะกรรมการดำเนินงานของศูนย์วิชาการ หมวดวิชาภาษาไทย.....	21
กิจกรรมของศูนย์วิชาการ หมวดวิชาภาษาไทย.....	23
องค์ประกอบของศูนย์วิชาการ หมวดวิชาภาษาไทย.....	25
ประโยชน์ของศูนย์วิชาการหมวดวิชาภาษาไทย.....	26
ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของศูนย์วิชาการ.....	26
งานวิจัยในประเทศ.....	29
งานวิจัยต่างประเทศ.....	34

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3	วิธีดำเนินการวิจัย..... 36
	ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง..... 36
	สุ่มตัวอย่างประชากร..... 37
	สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย..... 38
	การเก็บรวบรวมข้อมูล..... 40
	วิเคราะห์ข้อมูล..... 41
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล..... 44
5	สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ..... 86
	สรุปผลการวิจัย..... 87
	อภิปรายผลการวิจัย..... 90
	ข้อเสนอแนะ..... 95
	รายการอ้างอิง..... 96
	ภาคผนวก..... 101
	ภาคผนวก ก รายงานผู้ทรงคุณวุฒิ..... 102
	ภาคผนวก ข หนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย..... 104
	ภาคผนวก ค รายชื่อโรงเรียนที่เป็นตัวอย่างประชากรในการวิจัย..... 107
	ภาคผนวก ง แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย..... 111
	ประวัติผู้เขียน..... 126

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงจำนวนโรงเรียนที่ใช้เก็บข้อมูล ตัวอย่างประชากรหัวหน้าศูนย์วิชาการ และครูผู้ร่วมดำเนินการศูนย์วิชาการ หมวดวิชาภาษาไทย.....	38
2	แสดงสถานภาพของหัวหน้าศูนย์วิชาการ และครูผู้ร่วมดำเนินการศูนย์วิชาการ หมวดวิชาภาษาไทย.....	45
3	แสดงค่ามัชฌิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมกาปฏิบัติงาน เกี่ยวกับการจัดบรรยากาศของศูนย์วิชาการ หมวดวิชาภาษาไทย ของหัวหน้า ศูนย์วิชาการ และครูผู้ร่วมดำเนินการศูนย์วิชาการ หมวดวิชาภาษาไทย.....	52
4	แสดงค่ามัชฌิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมกาปฏิบัติงาน เกี่ยวกับการจัดสถานที่ภายในศูนย์วิชาการ หมวดวิชาภาษาไทย ของหัวหน้า ศูนย์วิชาการ และครูผู้ร่วมดำเนินการศูนย์วิชาการ หมวดวิชาภาษาไทย.....	54
5	แสดงค่ามัชฌิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมกาปฏิบัติงาน เกี่ยวกับการจัดสภาพสิ่งแวดล้อม ของศูนย์วิชาการ หมวดวิชาภาษาไทย ของหัวหน้าศูนย์วิชาการ และครูผู้ร่วมดำเนินการศูนย์วิชาการ หมวดวิชาภาษาไทย.	56
6	แสดงค่ามัชฌิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของพฤติกรรมกาปฏิบัติงาน เกี่ยวกับการจัดทำโครงการพัฒนาคุณภาพครูอาจารย์ภายในหมวดวิชาภาษาไทย ของหัวหน้าศูนย์วิชาการ และครูผู้ร่วมดำเนินการศูนย์วิชาการ หมวดวิชาภาษาไทย.	58
7	แสดงค่ามัชฌิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของพฤติกรรมกาปฏิบัติงาน เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมส่งเสริมความสามารถทางด้านภาษาไทย ของหัวหน้า ศูนย์วิชาการ และครูผู้ร่วมดำเนินการศูนย์วิชาการ หมวดวิชาภาษาไทย.....	61
8	แสดงค่ามัชฌิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของพฤติกรรมกาปฏิบัติงาน เกี่ยวกับการจัดประกวดความสามารถทางด้านวิชาภาษาไทย ของนักเรียนตาม โอกาส ๆ ของหัวหน้าศูนย์วิชาการ และครูผู้ร่วมดำเนินการศูนย์วิชาการ หมวดวิชาภาษาไทย.....	62

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
9	แสดงค่ามัชฌิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติงาน เกี่ยวกับการจัดทำโครงการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ของหัวหน้าศูนย์วิชาการ และครูผู้ร่วมดำเนินการศูนย์วิชาการ หมวดวิชาภาษาไทย.....	64
10	แสดงค่ามัชฌิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติงาน เกี่ยวกับการบริหารภายในศูนย์วิชาการ หมวดวิชาภาษาไทย ของหัวหน้าศูนย์วิชาการ และครูผู้ร่วมดำเนินการศูนย์วิชาการ หมวดวิชาภาษาไทย.	67
11	แสดงค่ามัชฌิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติงาน เกี่ยวกับการจัดการภายในศูนย์วิชาการ หมวดวิชาภาษาไทย ของหัวหน้าศูนย์วิชาการ และครูผู้ร่วมดำเนินการศูนย์วิชาการ หมวดวิชาภาษาไทย.	70
12	แสดงปัญหาการดำเนินงานเกี่ยวกับ การจัดบรรยากาศของศูนย์วิชาการ หมวดวิชา ภาษาไทย ของหัวหน้าศูนย์วิชาการ และครูผู้ร่วมดำเนินการศูนย์วิชาการ หมวดวิชา ภาษาไทย.....	74
13	แสดงปัญหาการดำเนินงานเกี่ยวกับ การจัดสถานที่ของศูนย์วิชาการ หมวดวิชา ภาษาไทยของหัวหน้าศูนย์วิชาการ และครูผู้ร่วมดำเนินการศูนย์วิชาการ หมวดวิชาภาษาไทย.....	76
14	แสดงปัญหาการดำเนินงานเกี่ยวกับ การจัดสภาพแวดล้อมของศูนย์วิชาการ หมวด วิชาภาษาไทย ของหัวหน้าศูนย์วิชาการ และครูผู้ร่วมดำเนินการศูนย์วิชาการ หมวดวิชาภาษาไทย.....	77
15	แสดงปัญหาการดำเนินงานเกี่ยวกับ การจัดทำโครงการพัฒนาคุณภาพของครูอาจารย์ ภายในหมวดวิชาภาษาไทย ของหัวหน้าศูนย์วิชาการ และครูผู้ร่วมดำเนินการ ศูนย์วิชาการ หมวดวิชาภาษาไทย.....	79
16	แสดงปัญหาการดำเนินงานเกี่ยวกับ การจัดทำโครงการพัฒนาคุณภาพของนักเรียน ของหัวหน้าศูนย์วิชาการ และครูผู้ร่วมดำเนินการศูนย์วิชาการ หมวดวิชาภาษาไทย.	81

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
17	แสดงปัญหาการดำเนินงานเกี่ยวกับ การบริหารของศูนย์วิชาการ หมวดยวิชา ภาษาไทยของหัวหน้าศูนย์วิชาการ และครูผู้ร่วมดำเนินการศูนย์วิชาการ หมวดยวิชาภาษาไทย.....	83
18	แสดงปัญหาการดำเนินงานเกี่ยวกับ การจัดการของศูนย์วิชาการ หมวดยวิชาภาษาไทย ของหัวหน้าศูนย์วิชาการ และครูผู้ร่วมดำเนินการศูนย์วิชาการ หมวดยวิชาภาษาไทย.	85